КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ **ЫСЫК-КӨЛ ОБЛУСУ** **ЫСЫК-КӨЛ РАЙОНУ** **САДЫР АКЕ АЙЫЛ АЙМАГЫНЫН АЙЫЛДЫК КЕҢЕШИ**		**КЫРГЫЗСКАЯ РЕСПУБЛИКА** **ИССЫК-КУЛЬСКАЯ ОБЛАСТЬ** **ИССЫК-КУЛЬСКИЙ РАЙОН** **АЙЫЛНЫЙ КЕНЕШ САДЫР АКЕ АЙЫЛНОГО АЙМАКА**

Садыр аке айылдык кеңешинин эл депутаттарынын XXVIII чакырылышындагы кезектеги 11-сессиясы

ТОКТОМ

20-декабрь 2022-жыл №59 **Григорьевка а.**

Садыр аке айыл аймагында көрктөндүрүү, жашылдандыруу, тазалыкты сактоо боюнча иштелип чыккан эрежелерди бекитүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча мамлекеттик агенттиктин 2022-жылдын 16-ноябрындагы №262 буйругунун жана 2022-жылдын декабрь айынын 20гы №11 протоколунун негизинде, Садыр аке айылдык Кеңеши **токтом кылат:**

1. Садыр аке айыл аймагында көрктөндүрүү, жашылдандыруу, тазалыкты сактоо боюнча иштелип чыккан типтүү эрежелер бекитилсин.(тиркелет)

2. Токтом массалык маалымат каражаттарына жарыялансын жана Мамлекеттик-укуктук актылар реестрине киргизүү үчүн облустук юстиция башкармалыгына жиберилсин.

3. Бул токтомдун аткарылышын камсыз кылуу жагы айыл өкмөт башчысы А.Б.Орозалиевге тапшырылсын.

4. Токтомдун аткарылышын көзөмөлдөө жагы айылдык кеңештин муниципалдык менчик, жаратылыш ресурстары, экология, агрардык реформа, жер жана турак-жай коммуналдык чарбадагы маселелери боюнча туруктуу комиссиясына жүктөлсүн.

Төрага **Б.Чичканбаев**

Жиберилди: Иш кагаздарына-1, Облюстиция-2

БЕКИТИЛДИ
Садыр аке айылдык кеңешинин
28- чакырылышынын
кезектеги 11-сессиясы
"20" - декабрь 2022-ж
№59 Токтому

Садыр аке айыл аймагында көрктөндүрүү, жашылдандыруу жана тазалыкты сактоо боюнча типтүү эрежелери.

1§ Жалпы жоболор

1. Садыр аке айыл аймагында көрктөндүрүү, жашылдандыруу, тазалыкты сактоо боюнча типтүү эрежелери КРнын укук бузуулар жөнүндө кодексине, "Өндүрүш жана керектөө калдыктары жөнүндө", "Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө" КРнын мыйзамдарына, "Улуттук тазалык күнү жана 2023-2025-жылдар мезгилине тиричилик калдыктарын иштетүү боюнча натыйжалуу инфраструктура түзүү боюнча иш аракеттер планы жөнүндө" КРнын Президентинин 2022-жылдын 6-сентябрындагы №305 жарлыгына жана калктуу конуштарды тышкы көрктөндүрүү жана айлана-чөйрөнү коргоонун абалына талаптарды аныктаган КРнын башка ченемдик укуктук актыларына ылайык иштелип чыккан.

2. Эрежелер тышкы көрктөндүрүү, жашылдандыруу жаатында бирдиктүү жана милдеттүү талаптарды белгилейт, менчигинин түрүнө карабастан бардык юридикалык жана жеке жактар үчүн айыл аймактардын аймагын тазалоонун жана тейлөөнүн тартибин аныктайт.

3. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы өз ыйгарым укуктарынын чегинде көрктөндүрүү маселелерин аткаруу боюнча кызмат көрсөтүүчүлөрдү аныктайт.

2§ Катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чогултуу жана чыгаруу иштерин уюштуруу

4. Садыр аке айыл аймагына караштуу жерде жашаган же өзүнүн ишмердүүлүгүн жүргүзгөн физикалык же юридикалык тараптар (абоненттер) айыл өкмөттүн КТТК ташып чыгаруу кызматын көрсөтүүчү менен КТТК ташып чыгаруу боюнча келишимдерди түзүүгө милдеттүү.

5. Жеке турак жайларда жашаган тургундарга КР Жарандык Кодексинин нормаларына ылайык коомдук келишимдер түзүлөт. 6. Садыр аке айыл аймагынын жерлеринде КТТКны төмөнкүдөй түрдө сорттоо жүргүзүү киргизилет:

1) Пластик бөтөлкөлөр, полиэтилен баштыктар, кагаз-картон сыяктуу кайра иштетүүчү калдыктар;
2)Мөмө-жемиштер, жашылчалар түрүндөгү органикалык калдыктар;
3) Калдыктар, сөөк, айнек, темир тезек буюмдары, от жаккандан чыккан күл сыяктуу кайра иштетилбеген таштандылар

6. Жеке турак жайларда жашаган тургундар калдыктарды мүшөктөргө бөлүштүрүп иргейт.

7. Кызмат көрсөтүүчү өзүнүн мүмкүнчүлүгүнө жараша тургундарды кайра иштетүүчү калдыктарды сорттоп салуу үчүн мүшөктөр менен камсыздайт.

8. Контейнерлер дезинфекциялоочу каржаттар менен жууп тазаланып турушу керек.

9) Контейнер турган аянтчаларды тазалоо үчүн жоопкерчилик төмөнкүлөргө жүктөлөт:

- Жалпы колдонуудагы муниципалдык аймактарда жайгашкан контейнер аянтчалары – кызмат көрсөтүүчүгө;

- Ижарадагы, ээлик кылуудагы, пайдалануудагы аймактарда жайгашкандар боюнча – мекеме-уюмдарда, ишканаларда жана башка субъекттерде, физикалык жана юридикалык тараптарда болот.

10. Таштандылар салынган мүшөктөрдү же контейнерлердеги калдыктарды жүктөө учурунда чачылган таштандылар үчүн жоопкерчилик кызмат көрсөтүүчүгө жүктөлөт. 11.Таштанды салынган мүшөктөрдү чогултуучу аянттардын же таштандылар салынган мүшөктөрдүн ашып-ташып жыйылып кетишине, контейнерлердеги таштандыларды өрттөөгө жол берилбейт. Таштандылар графиги боюнча өз убагында ташылып кетүүгө тийиш. 12. Таштандыларды чогултуу үчүн жайлар, же контейнерлер жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органы, айыл башчылары жана катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү менен макулдашуу боюнча атайын жабдылган аянтчаларга коюлат.
13. Жолдун өтүүчү бөлүгүнө, тротуарларга, газондорго, ошондой эле ирригациялык каналдардан 10 метрден жакын аралыкка таштанды салынган мүшөктөрдү коюуга жана контейнерлерди орнотууга орнотууга тыюу салынат.
14. Түзүлгөн келишимдерге ылайык абоненттерден таштандыларды чыгаруу катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү тарабынан ишке ашырылат. 15. Кызмат көрсөтүүчүнүн тейлөөсүнө кирбеген юридикалык жактар таштандыларды өздүк автотранспорт каражаттары менен таштанды жайларына ташып чыгарышат. 16. Түзүлгөн келишимдерге ылайык, абоненттерден катуу турмуш-тиричилик калдыктарды ташып чыгаруу үчүн төлөмдөр жергиликтүү кеңеш бекиткен тарифке ылайык алынат. 17. Юридикалык жана жеке жактар катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу жана жок кылуу боюнча кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү кызмат көрсөтүүчү менен түзүлгөн келишимдерге ылайык өз убагында жана толук көлөмдө төлөөгө милдеттүү. 18. 17-пунктта көрсөтүлгөн талаптар аткарылбаса, КРнын укук бузуулар жөнүндө кодексинин чечимдерине ылайык, көрктөндүрүү эрежелерин бузгандыгы үчүн жоопкерчилик тартат. 19. Көлөмдүү таштандыларды чыгаруу үчүн жопкерчилик ири өлчөмдөгү калдыктарга ээ болгон ишканаларга, мекемелерге жана жеке жактарга жүктөлөт.
20. Кыймылсыз обьекттерди курууну жана оңдоону жүзөгө ашыруучу жеке жана юридикалык жактар ишти баштоонун алдында курулуш калдыктарын чыгаруу боюнча келишимдерди түзүүгө, аларды өз алдынча (таштанды чыгаруу келишимине ылайык) же таштанды чыгаруучу кызмат көрсөтүүчү менен түзүлгөн келишим боюнча алып чыгууга милдеттүү.
21. Газондорду түшкөн жалбырактардан тазалоо, бак-дарактарды санитардык кыркуу, бак-дарактарды кыюу, тосмолорду бузуу, чөптөрдү чабуу жана башка иштердин натыйжасында пайда болгон таштандылар таштанды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү ишке ашырат.
22. Көчөлөргө, базарларга, парктарга жана башка коомдук жайларга таштанды челектерин орнотуу зарыл.
23. Коомдук жайларга таштанды челектер жергиликтүү бюджеттин каражаттарынын же КТТК чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчүнүн бюджетинин эсебинен орнотулат.
24. Бөлүнгөн жерге орнотулган таштанды челектерди объекттердин ээлери жана ижарачылары жууйт.
25. Таштандыларды уруксатсыз таштоого, өрттөөгө күнөөлүү адамдар укук бузуулар жөнүндө колдонуудагы мыйзамдарга ылайык жоопкерчиликке тартылат.
26. Таштандыларды уруксатсыз таштаган адамдарды аныктоого мүмкүн болбогон учурда, таштандыларды жок кылуу жана уруксат берилбеген таштанды таштоочу жайларды рекультивациялоо айыл өкмөт же айыл өкмөт тарабынан ыйгарым укук берилген адам тарабынан белгиленген тартипте, белгиленген мөөнөттөрдө аймактын менчик ээсинин же жерди пайдалануучунун каражаттарынын эсебинен жүргүзүлөт.

3§ Санитардык тейлөө жана аймакты тазалоону уюштуруу

27. Жалпы пайдалануучу жайларды санитардык жактан тейлөө таштандыларды, калдыктарды үзгүлтүксүз тазалоону, кышында –карды, музду тазалоону, жолдун бөлүгүн жана тротуарларды кум менен себүүнү, жайында-жолдун беттерин, тротуарларды, чакан архитектуралык формаларды жууп, сугаруу, газондорду чабуу, жашыл аянтчаларды кароону камтыйт.
28. Технологиялык карталарга жана башка документтерге ылайык муниципалдык заказ боюнча башка коомдук аймактардын көчөлөрүн , аянттарын сейил бактарын, ирригациялык тармактарын тазалоо иштерин уюштуруу жана жүргүзүү үчүн кызмат көрсөтүүчү жоопкерчилик тартат.
29. Кызмат көрсөтүүчү жолдордун бөлүктөрүн, көчөлөрдү жана аянттарды, тротуарларды, коомдук транспорттун аялдамаларын жана башка муниципалдык аймактарды, анын ичинде газондордун жана ирригациялык тармактарды тазалоо менен кошо, ошол жерлерде туш келди чачылып калган таштандыларын тазалайт.
30. Кызмат көрсөтүүчү коомдук дааратканаларды күтүүнү жана тейлөөнү камсыз кылат.
31. Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органы көчөдөгү убактылуу соода жайларын, соода объектилерине жанаша жайгашкан аймактарды (соода павильондору, курама соода борборлору, чатырлар, күркөлөр, ж.б.) тазалоо үчүн жоопкерчиликти ушул соода объектилеринин ээлерине жүктөйт.
32. Суу канализациясын (дренаждык тармакты) бүтөп коюуга, ошондой эле калдыктарды жана тирчилик таштандыларын суу кудуктарына төгүүгө тыюу салынат.

4§ Тартипти, тазалыкты жана көрктөндүрүүнү камсыз кылуу

33. Юридикалык жана жеке жактар айыл өкмөттөрүнун бүткүл аймагында, анын ичинде коомдук жайларда тазалыкты жана тартипти сактоого, көрктөндүрүү элементтеринин (жолдор, тротуарлар, газондор, кичи архитектуралык формалар, сырткы жарыктандыруу, ирригациялык түйүн ж.б.) бузулушуна жана зыян тартышына жол бербөөгө, ар кандай мүлк объектилерине кам көрүүгө милдеттүү.
34. Садыр аке айыл аймагында тиричилик жана курулуш таштандыларын, өндүрүш калдыктарын, контейнерлерди, кыйылган бак-дарактарды, жалбырактарды, карды жалпы пайдаланылып жаткан жерге чыгарууга жол берилбейт.
35. Таштанды челектерин, көчө чырактарын, эстеликтерди, отургучтарды жана башка чакан архитектуралык формаларды бузууга жана зыян келтирүүгө тыюу салынат.
36. Ишканалардын жана жеке чарбалардын ички аймактарында, жер тилкелеринде таштандыларды, жалбырактарды, контейнерлерди, автоунаалардын дөнгөлөктөрүн, өндүрүш калдыктарын өрттөөгө, от жагууга, таштандыларды көмүүгө тыюу салынат.

5§ Жашылдандыруу

37. Объектилерди жашылдандырууга төмөнкүлөр кирет:
- бак-дарактарды отургузуу
- бак-дарактарды жана бадалдарды, гүлзарларды багуу боюнча иштер-жер кыртышын жумшартуу, азыктандыруу, сугаруу, отоо чөптөрдү тазалоо, өсүмдүктөрдү зыянкечтерден, илдеттерден жана отоо чөптөрдөн коргоо, жылуулукту сүйүүчү өсүмдүктөрдү коргоо, жер семирткичтерди, таштандыларды жүктөө жана түшүрүү; куурап калган жана кулай турган дарактарды кыюу жана башкалар;
- газондорду багуу боюнча жумуштар-тырмоо, жумшартуу, жер семирткичтерди чачуу, сугаруу, отоо чөптөрдү тазалоо, таштандыларды жана түшкөн

жалбырактарды жыйноо, топуракка отургузуу, газондун капталындагы өсүмдүктөрдү кыюу, чөптөрдү чабуу, пестициддер жана гербициддер менен дарылоо.
- скверлерди жана бакчаларды тосуу.

38. Жашыл аймактарды талаптагыдай күтүү жана сактоо үчүн жоопкерчилик төмөнкүлөргө жүктөлөт:
- жалпы пайдалануудагы аймактарда-парктарда, скверлерде, сейил бактарда, көчөлөрдө –жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы аныктаган тиешелүү кызматтарды аткаруучуга;
- уюмдардын, ишканалардын жана башка юридикалык жактардын аймактарында ошол жердеги уюмдардын жетекчилерине:

39. Жашылдандыруу объектилериндеги жашыл аянттарды сугаруу эртен менен саат 8.00-9.00дөн кечиктирбестен же кечинде саат 18.00-19.00дөн кийин жүргүзүлөт.
40. Санитардык кыркуу жыл сайын бүткүл вегетация мезгилинде жүргүзүлөт.
41. Жашылдандырылган аймактарда төмөнкүлөргө тыюу салынат:
- жашыл аянтчаларды кыюуга же жок кылууга уруксат берилген учурларын кошпогондо, жашыл аянтчаларды бузууга жана жок кылууга;
- тиешелүү кызматтардын макулдугу жок бак-дарактарды, бадалдарды өз алдынча кыюуга жана отургузууга, огороддорду жана газондорду иретке келтирүүгө;
- бакчанын жана парктын жолдорун тазалоодон алынган таза кардан тышкары, таштандыларды, карларды жана муздарды төгүүчү жайларды уюштурууга;
- жалбырактарды күйгүзүүгө, жапырт жалбырак түшүү мезгилинде аларды арыктарга шыпырып салууга, алар менен бак-дарактарды жана бадалдарды көмүп салууга;
- от жагууга жана өрт коопсуздугунун эрежелерин бузууга;
- бак-дарактарга мыктарды кагууга, бак-дарактарга көрнөк-жарнактарды, кулактандырууларды, мамлекеттик номурларды, белгилерди, электр зымдарын, лампалардын электр гирляндаларын, туу гирляндаларын чаптоого, тикенек зымдарды жана башка тосмолорду тосууга;
- дарактардан шире, чайыр алууга, кабыгын кесип, оюктарды, жазууларды жасоого жана башка механикалык зыян келтирүүгө;
- белгиленген эрежелер боюнча макулдашуусуз инженердик коммуникацияларды төшөө үчүн казуу иштерин жүргүзүүгө;

42. Жашыл аймактарды жаныдан куруу, реконструкциялоо, калыбына келтирүү боюнча бардык иштер жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы же ал ыйгарым укук берген уюм менен белгиленген тартипте макулдашылып, иштелип чыккан жана бекитилген долбоордук документтерге ылайык жүргүзүлүүгө тийиш.

6§ Тышкы жарыктандыруу

43. Муниципалдык менчиктеги тышкы жарыктандыруу тармактарын тейлөө жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан дайындалган кызмат көрсөтүүчү/подрядчы тарабынан жүргүзүлөт.
44. Жарык берүүчү тармактарды эксплуатациялоо КРнын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 22-августундагы № 155 токтомун менен бекитилген электр энергиясын пайдалануу эрежелери менен жөнгө салынат.

45. Тышкы жарыктандырууну күйгүзүү жана өчүрүү жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органы тарабынан иштелип чыккан жана бекитилген графиктер боюнча жүргүзүлөт.
46. Жергиликтүү бийлик коомдук жайларда иштебей турган көчо чырактарынын санына жол берилген ченемди белгилейт.
47.Металл мамылар жана тышкы жарыктандыруунун башка элементтери таза, дат басылбашы жана зарыл болгон учурда сырдалышы керек, бирок үч жылда бир жолудан кем болбош керек.
48. Жеке жана юридикалык жактар өздөрүнө берилген аймактарда орнотулган же сатып алынган тышкы жарыктандыруунун элементтерин жабдууга жана жакшы абалда кармап турууга милдеттүү.

7§ Эрежелерди бузгандыгы үчүн юридикалык жактардын, кызмат адамдарынын жана жарандардын жоопкерчилиги

49. Ушул Эрежелерди бузгандыгы үчүн КРнын колдонуудагы мыйзамдарына жана башка ченемдик укуктук актыларына ылайык тартиптик, жарандык жоопкерчилик белгиленет.
50. Бул Көрктөндүрүү эрежелерин бузууга күнөөлүү юридикалык жана жеке жактар КРнын укук бузуулар жөнүндө кодексинин 114-беренесинин 1-пунктуна ылайык жоопкерчиликке тартылышат.
51. Таштандыларды белгиленбеген жерлерде чыгарган, өрттөгөн юридикалык жана жеке жактар КРнын укук бузуулар жөнүндө кодексинин 115-беренесине ылайык жоопкерчилик тартат.
52. Укук бузуулар жөнүндө иштерди кароого ыйгарым укуктуу жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын атайын комиссиялары белгиленген тартипти бузгандарга КРнын укук бузуулар жөнүндө кодексине ылайык жаза чараларын көрөт.
53. Укук бузуулар боюнча комиссиянын иши КРнын Министрлер Кабинети тарабынан бекитилүүчү жобо менен жөнгө салынат.